

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium

Heynlin, Johannes

[Köln], 1493

Capitulum .viii. de dubiis que circa debitam formam consecrationis istius
sacramenti occurrunt

[urn:nbn:de:bsz:31-306300](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306300)

Capitulum

Sol. Antefumptōem ablutionis nullo mō expuendū est vel extus/endū aut excreandū. ne sic species sacramentales et p̄ plequēs sacramentū eiciat. sed sputū vel quod vrgit ad tussim aut ad excreatiōem retineat vel transglutiat. Si aut̄ ex nimia violentia hoc fieri nō possit. expuat vel extusiat in aliquod vas aptum vel in calicem si aliud haberi non possit. vel in pāniculum mūdum. et postea materia illa (si nō appareant aliquę spēs sacramentales in ea) oburatur. et cineres reponantur in sacrario. Verūtamē si sacerdos ante inceptōem misse p̄sentiat se aliquā tali passiōe violent̄ molestari. tunc est vt a celebratiōe abstineat. Si vero post sumptōem debite ablutiōis qua et os et labia sunt etiā sufficienter abluta. vrgat aliquo predictōrum. quibus non sit amplius periculū. tū p̄pter reuerentiā maiorem sacramentibus num̄ est vt abstineat. q̄tum p̄ quousq̄ alium potum vel cibū sumpsit. Si tñ nimis vrgat. eiciat huiusmodi supfluitates ad aliquē locū vbi non conculcentur pedibus. vel habeat lectū panniculum in quem mitrat.

Dubium

v Quid agendū si post assumptōem sanguinis patiat sacerdos vomitū. vel ex infirmitate emittat p̄ secessum qd̄ sumpsit.

Sol. Sufficiēter p̄ ex dictis. Si tñ ibi nō possint deprehendi spēs sacramentales panis. ex quo spēs vini iam p̄mixte sunt alijs humoribus vt nō possint discerni. q̄ fortassis corrupte sunt. inuoluenda est illa materia in stupa vel panno et comburenda. et cineres referuandi sunt. vt supra dictū est.

v Quid agendū si sacerdos post sumptōem sanguinis deprehēdat venenum aut animal venenosum fuisse in calice. et illud se sumpsisse. an se liceat ei euomere.

Sol. Si p̄ vomitū speret se liberari. et presertim si medicus consulat. tū licet ei euomere. Hoc tñ caute fieri debet in aliquod vas mundum. et si aliquę species sacramentales ibi appareāt. recolligantur. et in sacrario referuent. reliqua vero materia comburatur et cineres similiter referuentur.

Capitulum. viij. de dubijs que circa debitā formā p̄secrationis istius sacramenti occurrūt. et duos h̄z articulos

Arti. primus Resoluit. xvi. dubia circa formā p̄secratiōis panis occurrentia.

I Que sit sufficiens et debita forma p̄secratiōis panis

Sol. Forma est ista. Hoc est corpus meum

ij An hec p̄iunctio (enim) sit de substantia forme et de necessitate etiam proferenda

Sol. Non de substantia forme. neq̄ de necessitate p̄secrationis sacramenti nō tñ debet scienter omitti. alioquin sacerdos grauit̄ peccaret

ij Utri sacerdos si omisit omnib̄ alijs que in missa dici solent dicere solū p̄dicta v̄ba sup̄ panē aptū p̄secraret.

Octauum

- Sol.** Si ea diceret cū intencōe psecrandi. tūc psecraret. sed grauit peccaret faciens ptra ordine eccle. vñ in nullo casu hoc faciēdū est
- iiij** **Utrū** sacerdos psecraret si p̄dicta verba vel aliqua eoz mutaret q̄tum ad idioma. pferendo scz in alio idiomate
- Sol.** Si p hoc intenderet inducere heresim vel errorem in ecclesia. et for/ mā ecclesie abijcere tanq̄ inutilem vel inefficacem. et suā intro ducere quasi magis sufficientē et efficaciorē. nō psecraret. qz de ficeret in intencōe requisita ad psecrandū. Si p̄o nullū p̄dicto rum intenderet. sed psecrare s̄m intencōem ecclesie. tūc psecra ret. sed grauit peccaret ritū et eccle institutōem nō obseruās
- v** **Utrū** sacerdos si addat aliq̄ alia p̄ba ad p̄dictā formā psecret.
- Sol.** Si p̄ talem additōem mutet p̄catō p̄boz vel sensus orōnis. ita q̄ distrahant a p̄p̄ia p̄catōe vel sensu. non fit psecratio. Si p̄o maneant p̄catō et sensus. fit consecratio. sed scienter sic faciens grauit peccat ratōne qua supra. Si tñ interponerent multa verba impertinentia per que solueretur p̄tinuitas orationis non fieret consecratio
- vi** **Utrum** sacerdos subtrahens vel diminuens aliquid de p̄dictis/ ta forma consecret.
- Sol.** Si subtrahat aliqd̄ q̄tuor p̄boz q̄ sunt de suba forme. nō fit con/ secratio. Si vero subtrahat vel omitat aliq̄ syllaba vel littera ex cuius subtractōe nō impedit p̄catō vel sensus. sicut p̄ p̄tin gere in vltima syllaba vel littera dictōis. tūc psecrat. diligens tñ cauendū est ne h̄ fiat. Si aut̄ formidat q̄ impedita sit signi ficatio vel sensus. tutius est vt forma a p̄ncipio repetat
- vij** **Utrū** incōgrue pferens p̄ba psecratōis ex imperitia lingue vel in/ aduertentia. vel alio h̄mōi. psecret
- Sol.** Si ex h̄mōi incōgruitate nō impediatur p̄catō p̄boz vel sensus orationis quin verus sensus forme cōsecrationis capiatur. fit consecratio. scienter tamen hoc faciens grauit peccat ratōe superius expressa.
- vij** **Utrū** sacerdos facies trāspōnem p̄boz psecratōis. psecret
- Sol.** Sola transpositio p̄boz nō impedit psecratōem. s̄ tñ fieri nō d̄. Si aut̄ cū hoc variaret sensus. tūc non fieret psecratio. vt si in/ terrogatiue diceret. est hoc corpus meū. Aduertendū tñ circa dictas variatōnes vbi dictū est q̄. nō impediūt psecratōem. h̄ verū esse. nisi quis p̄ eas intenderet inducere heresim vel erro rem. put tactū est in solutōe q̄rti dubij p̄cedentis.
- ix** **Utrū** sacerdos facies intervalū in p̄latōe p̄boz psecret
- Sol.** Si parū faciat intervalum. vt puta si spuat vel tussiat. vel alit̄ h̄mōi faciat. nō impedit psecratio. si vero magnū faciat inter/ uallum. vt si postq̄ dixit. hoc est. dormiat vel aliud faciat per qd̄ p̄tinuitas orōnis soluat. nō psecrat
- ¶** **Quid** agendū si sacerdos nō recolat se dixisse p̄ba psecratōis vel alia que tñ celebratiōe huius sacramenti dici debent

Dubium

d ij

Capitulum

- Sol.** Si certus sit se omisisse aliquid eorum que sunt de necessitate consecrationis. reincipere debet a forma consecrationis et cetera per ordinem reiterare. ne mutetur ordo sacrificij. Si vero probabiliter ei post se aliquid omisisse quod non est de necessitate sacramenti vel consecrationis. procedat ulterius sine repetitione. Si autem nullum istorum sit. sed solus non recolat se dixisse. non debet ex hoc mente perturbari. sed ulterius procedere. Non enim qui multa dixit semper recolat omnia que dixerat. et in multum assuetis sepius non deliterat. ideo minus recolat.
- xi** **Utz.** sacerdos per predictam formam possit consecrare panem absentem
- Sol.** Non potest. ex quo enim forma in se continet nomen demonstratiuum requiritur presentia materie consecrande.
- Dubium** **xii** **Utz.** per predictam formam sacerdos possit consecrare panem presentem in quacumque quantitate fuerit
- Sol.** Potest. sed non debet in maiori quantitate consecrare quam necessarium sibi videtur per communionem fidelium.
- xiii** **Utrum** sacerdos per verba consecrationis preterendo consecret omnem panem presentem in altari. siue sit extra reservaculum hostiarum siue intra.
- Sol.** Sacerdos per illa verba nullum panem etiam presentem consecrat. nisi super quem fertur intentio eius consecrandi. et omnem talem etiam consecrat. Unde et omnis alius panis quem non intendebat consecrare non est consecratus.
- xiiii** **Utrum** sacerdos apponens plures hostias pro populo concicando consecrans et in ipsa placente verborum non dirigens intentionem actualiter ad omnes sed solum ad illam quam in manu tenet. omnes consecret.
- Sol.** Si habeat intentionem spirituale ad consecrandum omnes licet non habeat actuali omnes tamen consecrat. De hac intentione deum est superius capitulum primo. ij. articulo. in solutione tertij dubij. Si autem in consecratione illius hostie quam manu tenet omnes alias intendat excludere. tunc nullam aliam consecrat. sed solum istam quam consecrare intendebat.
- Dubium** **xv** **Quid** si sacerdos intendat consecrare centum hostias siue parvas tot habens concicandos. et apposite sint plures vel pauciores quam centum. utrum facta consecratione omnes sunt consecrate vel solum aliquae aut nullae.
- Sol.** Si expresse et distincte intendat solum centum consecrare cum exclusione plurium et pauciorum. tunc nullam consecrat. Si autem habeat intentionem ad consecrandum omnes illas numeratas vel in locum consecrandarum positas. licet erratum sit in numero. tamen omnes consecrant. Unde cautus est ut sacerdos plures hostias consecraturus. omnes simul ante oculos ponat. et intentionem nunquam dirigat ad numerum intendendum vel tot consecrare. sed ad omnes ibi simul positas.
- xvi** **Quid** si multe sint hostie apposite etiam simul. ut puta centum vel plures. et sacerdos intendat solum decem consecrare ex illis. utrum aliquid etiam sine consecratione post placidam verborum consecrationis.
- Sol.** Si distincte discernat illas decem quas consecrare intendit. tunc illas consecrat. Si vero confuse et indistincte intendat consecrare decem. illas non notando et discernendo. tunc nullam consecrat.

Octauum

Resoluit tria dubia que incidunt circa formā consecrationis vini **Arti. ij.**

I Que sit sufficiens et debita forma consecrationis vini
Sol. Forma est ista. *Hic est enim calix sanguinis mei noui et eterni testamenti. miserere fidei. qui pro vobis et multis effunderetur in remissionem peccatorum.*

ij Utz oia verba p̄dicta sunt de substantia forme et necario p̄ferēda. **Dubium**

Sol. Sicut hec p̄iunctio enim nō est de suba forme consecrationis panis ita nō est de suba forme consecrationis vini. nō dz tñ sciēter omitti.

ijj Quid significet hec dictio calix in p̄dicta forma.

Sol. Significat liquorem vel sanguinē in calice existentē. Accipit em̄ figurate cōtinens pro contento

Pro solutiōe alioz dubioz q̄ circa p̄dictā formā occurrere p̄nt notā da sunt ea q̄ circa p̄cedentē articulū de forma consecrationis panis deā sunt Cōsimilia em̄ dubia circa hāc formā consecrationis vini occurrere possunt Et pariformes habent etiā solutiōnes

Capitulū nouum de intentione ac rōne eorum q̄ in missa dicuntur sex includens articulos

Premittit diuisionē totius missę in partes suas principales **Arti. i.**

Lora missa diuidit in quinque partes. In p̄ma p̄mittitur p̄paratio ad digne p̄ficiendū ea que agenda sunt. In sc̄da fit oblatio eoz q̄ p̄secrā da sunt. In t̄cia fit consecratio eoz q̄ oblata sunt. In q̄rta fit sumptio eoz q̄ p̄secrata sunt. In q̄nta redditur gr̄a actio p̄sumptioz p̄ceptione. **P**rima ps incipit ab introitu missę. et finit ante canticū offerrozi. **S**c̄da incipit a cānico offerrozi. et finit ante p̄fationem. **T**ercia incipit a p̄fatione. et finit ante ordē d̄nicam. **Q**uarta incipit ab ordē d̄nica. et finit ante antiphonā post cō. **Q**uinta incipit ab antiphona q̄ vocatur post cōmunionē. et finit in p̄fatione totius missę

Prima p̄tem subdiuidit. intentionēq̄ ac rationē singuloz que in ea dicuntur clare exponit. **Arti. ij.**

Prima ps subdiuidit in duas p̄riculas In p̄ma nempe p̄paratur affectus quadrupl̄. s. p̄ deuotionē. humilationē. rectā intentionē. et gr̄e p̄secutionē. **D**euotio em̄ excitat per laudis iubilū in introitu. **H**umiliatio declarat p̄ miserie gemitū in Kyrieleison. **R**ecta intentio explicatur p̄ celestis glorie concentū in *Gla in excelsis*. **S**tate p̄secutio postularur p̄ ordōnis suffragium in *Collecta*

In sc̄da vero p̄ricula p̄paratur intellectus dupl̄. **P**rimo dispositiue per doctrinā p̄phetaz et apostolorū in p̄phetia vel epla. p̄ vite. p̄fectū in graduāli. p̄ spiritale gaudiū in *Alleluya*. vel p̄ cordiale lucrū in tractu. **S**c̄do p̄fecte per euāgelicā lectionē in euāgelio. p̄ catholice fidei p̄restationē. in *Symbolo*

Subdiuidit secundā partem cū declaratione intentionis atq̄ rōnis eoz que in ipsa dicuntur

Secunda pars in tres p̄riculas subdiuidit. In p̄ma nāq̄ p̄mittit offerrentiū cum laude exultatio in cānico offerrozi. In sc̄da exprimit **Arti. iij.**

d iij